

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Tdo/12/2021
Identifikačné číslo spisu: 4418010581
Dátum vydania rozhodnutia: 25.03.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Juraj Kliment
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:4418010581.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Juraja Klimenta a členov JUDr. Petra Hatalu a JUDr. Petra Štífta v trestnej veci obvineného V. E. P. K. P. P. B., pre zločin lúpeže spolupáchateľstvom podľa § 20 Tr. zák. k § 188 ods. 1 Tr. zák., prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 25. marca 2021 v Bratislave dovolania obvinených V. E. a K. E. podané prostredníctvom ich obhajcov Mgr. Heleny Farkašovej a JUDr. Ing. Mikuláša Práznovszkeho, CSc. proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 2. júla 2019, sp. zn. 1To/44/2019, a rozhodol

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Tr. por. sa dovolania obvinených V. E. a K. E. o d m i e t a j ú.

Odôvodnenie

Okresný súd Nové Zámky (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom zo 14. februára 2019, sp. zn. 4T/67/2018, uznal obvinených V. E. a K. E. vinnými zo zločinu lúpeže spolupáchateľstvom podľa § 20 Tr. zák. k § 188 ods. 1 Tr. zák., ktorého sa dopustili na (skrátene) tom skutkovom základe, že

v čase o 01:10 hod. dňa 13. januára 2018 v Nových Zámkoch na ul. M. R. Štefánika č. 10 v priestoroch podniku s názvom W Club spoločne vošli na pánsku toaletu na prvom poschodí, kde sa v tom čase nachádzal poškodený T. Q., nar. XX. N. XXXX, trvale bytom A., Q. K. Č.. XXX/XX, vzápätí k nemu pristúpil V. E., ktorý si od poškodeného vypýtal peniaze so slovami „naval peniaze“, ktoré mu poškodený T. Q. odmietol dať, následne mu V. E. dal facku otvorenou dlaňou na ľavé líce, čo sa zopakovalo trikrát, vždy po odmietnutí mu dať peniaze, zatiaľ čo K. E. stál pri dverách, kde sledoval situáciu a konanie poškodeného, následne poškodený po tomto útoku vybral peňaženku a dal V. E. finančnú hotovosť vo výške cca 10 € v minciach a keď V. E. uvidel, že sa v peňaženke nachádzajú aj bankovky, chcel mu ju z ruky vytrhnúť, avšak nakoľko sa poškodený bránil, tak zasiahol aj K. E., ktorý dal poškodenému tiež facku a spoločným konaním poškodenému peňaženku z ruky vytrhli, na to V. E. vybral z tejto celú finančnú hotovosť a hodil ju o zem, následne po tomto obaja obvinení z miesta odišli, ktorým svojim konaním spôsobili poškodenému škodu vo výške najmenej 80 €, pričom tohto skutku sa dopustili napriek tomu, že obaja obvinení boli rozsudkom okresného súdu z 12. júna 2014, sp. zn. 4T/47/2014, uznaní vinnými zo zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1 Tr. zák. v súbehu s prečinom

výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a) Tr. zák. spolupáchateľstvom podľa § 20 Tr. zák. atď.

Za to okresný súd obvinenému E. podľa § 188 ods. 1 Tr. zák., § 37 písm. m) Tr. zák. a § 38 ods. 2, ods. 5 Tr. zák. uložil trest odňatia slobody vo výmere 6 rokov. Podľa § 48 ods. 2 písm. b) Tr. zák. ho na výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia. Podľa § 73 ods. 1 písm. d) Tr. zák. mu súd uložil ochranné protialkoholické liečenie ústavnou formou. Obvinenému E. súd podľa § 188 ods. 1 Tr. zák., § 42 ods. 1 Tr. zák. v spojení s § 41 ods. 2 Tr. zák. a § 37 písm. h) Tr. zák., § 38 ods. 2, ods. 5 Tr. zák. uložil súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 6 rokov. Aj jeho súd podľa § 48 ods. 2 písm. b) Tr. zák. na výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia. Súd zároveň podľa § 42 ods. 2 Tr. zák. u obvineného E. zrušil rozsudok okresného súdu z 19. apríla 2018, sp. zn. 3T/73/2017, vo výroku o treste, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad. Súd tiež obom obvineným v zmysle § 287 ods. 1 Tr. por. uložil povinnosť, aby spoločne a nerozdielne nahradili poškodenému T. Q. škodu vo výške 80 €.

Proti tomuto rozsudku podal prokurátor Okresnej prokuratúry Nové Zámky (ďalej len „prokurátor“), ako aj obaja obvinení odvolania, o ktorých Krajský súd v Nitre (ďalej len „krajský súd“) rozhodol rozsudkom z 2. júla 2019, sp. zn. 1To/44/2019 tak, že napadnutý rozsudok u oboch obvinených podľa § 321 ods. 1 písm. e) Tr. por. zrušil vo výroku o treste a rozhodujúc sám podľa § 322 ods. 3 Tr. por. obvinenému E. podľa § 188 ods. 1 Tr. zák. a § 38 ods. 2, ods. 5 Tr. zák. uložil trest odňatia slobody vo výmere 7 rokov a obvinenému E. podľa § 188 ods. 1 Tr. zák., § 42 ods. 1 Tr. zák. v spojení s § 41 ods. 2 Tr. zák. a § 38 ods. 2, ods. 5 Tr. zák. uložil súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 7 rokov. Oboch obvinených súd podľa § 48 ods. 2 písm. b) Tr. zák. na výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia. Súd u obvineného E. podľa § 42 ods. 2 Tr. zák. zrušil rozsudok okresného súdu z 19. apríla 2018, sp. zn. 3T/73/2017, vo výroku o treste, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad. Naostatok súd odvolania obvinených E. a E. podľa § 319 Tr. por. zamietol ako nedôvodné.

Proti tomuto rozsudku podal obvinený V. E., prostredníctvom svojej obhajkyne Mgr. Heleny Farkašovej 28. septembra 2020 dovolanie, v ktorom uplatnil dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.

Uviedol, že sa skutku nedopustil. V danom čase bol s kamarátmi na diskotéke, kde spolu požívali alkoholické nápoje, aby sa následne s E. odobrali na toaletu, kde stretli Q., s ktorým sa pobili a zrazu sa peniaze nachádzali na zemi. Išlo o mince, ktoré pozbieral, hoci nevedel či boli jeho alebo Q.. Je pravdou, že ho udrel, ale finančných prostriedkov sa zmocniť nechcel. Ani Q. nevedel, koho sú tie peniaze lebo po skutku si ich pýtal od T.. Po príchode polície do W Clubu zobrali najprv T. a A. a jeho asi až o polhodinu, keďže ho nik za útočníka neoznačil. Jeho vina je založená výlučne na stále sa meniacich výpovediach Q., ktorý bol pod vplyvom alkoholu a ani sám nevedel, ako sa udalosti odohrali, koľko peňazí mal pri sebe a pod. Skutok vymedzený v skutkovej vete nenapĺňa zákonné znaky skutkovej podstaty trestného činu lúpeže podľa § 188 ods. 1 Tr. zák., nakoľko svojim konaním nezamýšľal zasiahnuť do osobnej slobody a majetku poškodeného. Uznáva ale, že jeho konanie by mohlo naplniť znaky trestného činu krádeže podľa § 212 ods. 1 písm. d) Tr. zák.

Na podklade týchto skutočností obvinený E. navrhol, aby dovolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie.

K dovolaniu obvineného E. sa prokurátor vyjadril 20. októbra 2020 tak, že ho navrhol podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietnuť. Uviedol, že obvinený sa vo svojej prvej výpovedi z 13. januára 2018 vyjadril identicky ako poškodený a v podstatnom svoju výpoveď zopakoval aj nasledujúci deň pred sudcom pre prípravné konanie. Až neskôr svoje výpovede modifikoval v tom smere, že po incidente s poškodeným len pozbieral peniaze z podlahy, o ktorých nevedel komu patria. Naproti tomu poškodený Q. svoje výpovede v priebehu konania nemenil a obvineného bezpečne opoznal. K nepresnostiam ohľadne výšky takto odcudzených finančných prostriedkov uviedol, že mohli byť spôsobené uplynulším časom. Keďže

úmyslom obvineného bol získať finančné prostriedky aj za cenu použitého násilia, skutok bol správne právne kvalifikovaný.

K vyjadreniu prokurátora sa obvinený E. ďalej nevyjadril.

Proti rozsudku krajského súdu podal dovolanie aj obvinený K. E.J., a to prostredníctvom svojho obhajcu JUDr. Ing. Mikuláša Práznovszkeho, CSc. podaním zo 7. decembra 2020, v ktorom uplatnil dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. e) Tr. por.

Uviedol, že JUDr. Petr Kaňa ako predseda senátu odvolacieho súdu nepostupoval správne, keď podľa § 32 ods. 6 Tr. por. nekonal o jeho návrhu na odňatie a prikázanie veci zo 4. júna 2019 (ktorého podkladom bola námietka zaujatosti voči JUDr. Kaňovi). Podľa dôvodovej správy k Trestnému poriadku je účelom predmetného ustanovenia snaha zabrániť prietahom v konaní, ktorý výklad zodpovedá aj právnej doktríne (k tomu obdobne uznesenie najvyššieho súdu z 3. marca 2016, sp. zn. 6 Tost 5/2016). Pojem „bez meškania“ nie je v Trestnom poriadku definovaný, ide o pojem neurčitý, ktorý dáva určitý časový priestor, ktorý plynie od okamihu, kedy sa strana o dôvodoch na vylúčenie dozvedela (k tomu vid' uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. novembra 2011, sp. zn. 5 Ndt 17/2011). Obsah tohto pojmu je preto potrebné vykladať vždy v kontexte konkrétneho prípadu; aj v tomto prípade bolo potrebné skúmať, či podanie námietky zaujatosti zo 4. júna 2019 spôsobilo zbytočné prietahy v konaní.

Upovedomenie o termíne verejného zasadnutia na 14. mája 2019 mu bolo doručené 26. apríla 2019; v tento deň sa dozvedel, že o jeho odvolaní bude rozhodovať senát, ktorému predsedá JUDr. Kaňa. Keďže jeho vtedajšia obhajkyňa svoju účasť na zasadnutí zo zdravotných dôvodov ospravedlnila, verejné zasadnutie bolo odročené na 10. júna 2019; aj toto verejné zasadnutie bolo odročené na 2. júla 2019 - tentokrát kvôli neprítomnosti člena senátu JUDr. Hrvolu. K odročovaniu verejných zasadnutí došlo preto výlučne z dôvodov, ktoré neboli na strane obvineného a došlo by k tomu bez ohľadu na to, či a prípadne kedy by námietku zaujatosti podal. Časový odstup medzi tým, kedy sa o dôvodoch vylúčenia dozvedel a tým, kedy námietku vzniesol tak nemožno pripísať na ťarchu obvineného. Keďže námietka bola podaná približne mesiac pred konaním verejného zasadnutia, táto predstavovala podľa R 92/1999 prekážku konania. Vykonávať bolo možné len tie úkony, ktoré neznesli odklad, pričom meritórne rozhodnutie medzi také úkony nepatrí (R 25/2006).

Ďalej obvinený s poukazom na § 32 ods. 3 Tr. por. uviedol, že o námietke mal rozhodovať spoločný nadriadený súd, lebo smerovala proti všetkým sudcom / senátom krajského súdu. Predseda senátu vôbec nebol oprávnený konať o námietke zaujatosti, lebo na všetky úkony spojené s ňou - či už rozhodnutia o námietke, alebo „nezaoberania sa s námietkou“, bol príslušný senát. Tomu potom zodpovedá aj vyššie označené uznesenie z 3. marca 2016. Hoci Trestný poriadok vyslovene neprikazuje, aby sudca oznámil svoju zaujatosť, túto jeho povinnosť možno vyvodiť nepriamo z § 32 ods. 1 Tr. por. a § 2 ods. 2 zákona č. 385/2000 Z. z. Podanie námietky zaujatosti nie je ani podmienkou, ani dôvodom pre vylúčenie konajúceho sudcu; ten je totiž vylúčený už vtedy, ak je splnený jeden z dôvodov podľa § 31 ods. 1 Tr. por., a to bez ohľadu na to, či ju strana uplatnila a príp. kedy. Podanie námietky je právom obvineného, ale oznámenie zaujatosti je povinnosťou sudcu. To, že obvinený toto svoje právo neuplatnil, ešte nezabavuje sudcu povinnosti, aby svoju zaujatosť oznámil sám. Ak, teda JUDr. Kaňa svoju zaujatosť neoznámil, bol porušený zákon v § 32 ods. 3 Tr. por.

Pripomenul, že námietku zaujatosti nevzniesol len voči JUDr. Kaňovi, ale voči všetkým sudcom krajského súdu na tom skutkovom základe, ktorý sa týkal sudcu JUDr. Kaňu. Mal obavu, že JUDr. Kaňa mu to „nespočítala“ len ako predseda senátu, ale nepriamo aj svojim pôsobením na ostatných sudcov krajského súdu. JUDr. Kaňa svoje výroky nevyjadril súkromne, skryto, zaobalene, ale naopak, otvorene a výslovne. Práve za účelom odstránenia akýchkoľvek pochybností mal JUDr. Kaňa umožniť, aby spoločne nadriadený súd o vylúčení všetkých sudcov krajského súdu konal, a to bez ohľadu na to, či by takúto žiadosť vybavil formálne (rozhodnutím) alebo neformálne (nekonaním o nej) (k tomu primerane R 25/2006). Na záver obvinený zdôraznil, že dovolanie nie je samoučelné, pretože po prípadnom vrátení veci, bude možné rozsudok okresného súdu preskúmať opätovne, a to predovšetkým z pohľadu

hodnovernosti výpovedí obvineného E. a poškodeného Q..

K dovolaniu obvineného E. sa prokurátor vyjadril 28. decembra 2020 tak, že ho navrhol podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietnuť. Uviedol, že obvineným vznesenú námietku je treba hodnotiť ako špekulatívnu, „bez konkrétneho záveru“. Obvinený si nesplnil svoju povinnosť a námietku zaujatosti bez meškania nevzniesol, nakoľko približne šesť týždňov vedel, kto bude o jeho veci rozhodovať. K ostatným členom senátu uviedol, že samotný kolegiálny vzťah medzi členmi senátu a jeho predsedom nepredstavuje zákonný dôvod pre vylúčenie.

K vyjadreniu prokurátora sa obvinený E. ďalej nevyjadril.

Dňa 23. februára 2021 bol spisový materiál spolu s dovolaniami obvinených E. a E. riadne predložený Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) na rozhodnutie. Následne najvyšší súd ako súd dovolací [§ 377 Tr. por.] predbežne preskúmal dovolania obvinených i predložený spisový materiál a zistil, že dovolania sú prípustné [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Tr. por.], boli podané oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. b) Tr. por.], prostredníctvom obhajcov [§ 373 ods. 1 Tr. por.], v zákonom stanovenej lehote [§ 370 ods. 1 Tr. por.] a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať [§ 370 ods. 3 Tr. por.]. Zároveň, ale zistil aj to, že podané dovolania je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo je zrejmé, že (ani pri jednom z nich) nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por.

K dovolaniu obvineného E. najvyšší súd pripomína, že dovolací súd je vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili sudy prvého a druhého stupňa, teda dôvodom dovolania nemôžu byť nesprávne skutkové zistenia. Dovolací súd skutkové zistenia urobené súdmi prvého a druhého stupňa nemôže ani meniť, ani dopĺňať. Inak povedané, vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi prvého prípadne druhého stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové sa pritom považujú tie námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania prípadne proti hodnoteniu dôkazov súdmi oboch stupňov. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, alebo korigovať len odvolací súd. Dovolací súd nie je možné chápať ako tretiu „odvoláciu“ inštanciu zameranú k preskúmaniu rozhodnutí súdu druhého stupňa.

Vychádzajúc z týchto úvah dovolací súd konštatuje, že námietky, ktoré obvinený predostiera (pozn. keď prezentuje inú verziu udalostí, ktorá sa na toailete vo W Clube 13. januára 2018 mala odohrať), sa týkajú hodnotenia skutkového stavu, do ktorého dovolací súd s ohľadom na § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. časť za bodkočiarkou zasahovať nemôže. Tak ako je skutková veta naformulovaná (popisujúca ako obvinení E. a E. poškodeného Q. „fackovali“, aby tak získali jeho finančné prostriedky), vykazuje všetky znaky skutkovej podstaty lúpeže spolupáchateľstvom podľa § 188 ods. 1 Tr. zák. v spojení s § 20 Tr. zák. Nakoľko v prípade obvineného ide stále o mladého človeka (má len 25 rokov), ktorý sa len tri týždne po ostatnom podmienenečnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody opätovne dopustil zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1 Tr. zák. (č. l. 686), najvyšší súd upozorňuje, že ak by sa tejto trestnej činnosti mal dopustiť znova, sudy by mu v zmysle zásady „trikrát a dost“ podľa § 47 ods. 2 Tr. zák. museli ukladať trest odňatia slobody na 25 rokov alebo na doživotie.

K dovolaniu obvineného E. podaného na podklade dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. e) Tr. por. najvyšší súd uvádza, že je naozaj pravdou, že účelom § 32 ods. 6 Tr. por. je zabrániť zbytočným prietahom v konaní postupným vznášaním nových a nových účelových námietok zaujatosti (námietok založených na tých istých dôvodoch, o ktorých už raz bolo rozhodnuté, námietok, ktoré neboli uplatnené bez meškania týkajúcich sa výlučne procesného postupu konajúcich orgánov, príp. založených na iných, ako zákonom vymedzených dôvodoch). Iba z tohto, ale teleologickou redukciou nemožno uzavrieť, že ak vznesená námietka (a to prípadne aj s ohľadom na iné objektívne okolnosti)

zbytočné prieťahy v konaní nespôsobí, potom je nutné o nej konať.

I keď totiž Trestný poriadok v § 32 ods. 6 (v nadväznosti na tam popísaný ďalší procesný postup konajúceho orgánu) používa právne neurčitý pojem „bezodkladne“, v súvislosti s bližším časovým ohraničením takto „bezodkladne“ uplatnenej námietky odkazuje na § 31 ods. 5 Tr. por., ktorý procesnej strane (zakaždým) ukladá, aby konala „bez meškania, len čo sa dozvedela o dôvodoch vylúčenia“. Pri podaní námietky zaujatosti sa preto nikdy nemožno dostať do omeškania, vždy ju treba uplatniť okamžite, ihneď po tom, ako to objektívne okolnosti procesnej strane umožnia. Tak je treba rozumieť v obvineným označenom uznesení individuálnym okolnostiam prípadu, ktoré tej ktorej procesnej strane neumožňovali konať skôr (napr. obvinený sa síce dozvedel o dôvodoch vylúčenia prokurátora, ale námietku kvôli dopravnej nehode a týždňom stráveným v bezvedomí, nemohol reálne uplatniť). V opačnom prípade je treba takto vznesenú námietku vyhodnotiť ako námietku, ktorá bola vznesená oneskorene (nie bezodkladne), ktorá okolnosť vedie k následku popísanému v ods. 6 § 32 Tr. por.

Presne tak tomu bolo aj v prejednávanej prípadne, kde obvinený E. námietku voči JUDr. Kaňovi a ostatným sudcom krajského súdu (pozn. formálne návrh podľa § 23 ods. 1 Tr. por. založený na dôvode vylúčenia týkajúcom sa JUDr. Kaňu) vzniesol až 4. júna 2019, hoci - ako sám uvádza, už od 26. apríla 2019 mal vedomosť, že o jeho odvolaní bude rozhodovať JUDr. Petr Kaňa (č. l. 553, 556). Keďže obvinený v celom priebehu konania (a to ani pred dovolacím súdom) neuviedol žiadne okolnosti, ktoré by mu (objektívne) znemožňovali konať okamžite, ihneď po tom, ako sa o dôvodoch vylúčenia 26. apríla 2019 dozvedel, jeho námietka zaujatosti nemohla byť uplatnená bezodkladne; viac ako šesťtýždňovú ničím nevysvetlenú pasivitu obvineného nemožno vyhodnotiť ako konanie bez meškania (k tomu vid' uznesenie najvyššieho súdu z 30. novembra 2011, sp. zn. 5 Ndt 17/2011, ktoré obvykle za včas uplatnenú námietku považuje námietku uplatnenú rádo vo dňoch, nie však týždňoch alebo mesiacoch). To isté sa potom týka aj tej prípadne vznesenej námietky (ktorou obvinený argumentuje až v dovolacom konaní), a síce, že JUDr. Kaňa by mohol „nepriamo pôsobiť“ na ostatných sudcov krajského súdu. Už od 14. februára 2019, kedy proti napadnutému rozsudku okresného súdu obvinený, zastúpený profesionálnym obhajcom zahlásil odvolanie, musel mať vedomosť, že o ňom budú rozhodovať sudcovia krajského súdu, na ktorých môže „nepriamo pôsobiť“ sudca JUDr. Kaňa, ktorý mu to takto spočíta".

K tvrdeniu obvineného, podľa ktorého mala byť vec predložená na nadriadený súd, dovolací súd pripomína, že odňatie veci z dôvodu nutnosti podľa § 23 ods. 1 Tr. por. prichádza do úvahy len v prípade, že na súde (kvôli zaujatosti jeho sudcov) nie je možné zostaviť senát, ktorý by o veci mohol rozhodnúť. Ak už teda námietka, týkajúca sa konajúceho sudcu (senátu) nie je spôsobilá vylúčiť ho z konania a rozhodovania vo veci, potom (kvôli hospodárnosti) ani nie je dôvod, aby bola vec predkladaná inštančne nadriadenému súdu na rozhodnutie o návrhu podľa § 23 ods. 1 Tr. por. (k tomu vid' uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 1. decembra 2020, sp. zn. I. ÚS 547/2020, príp. uznesenie najvyššieho súdu z 9. decembra 2019, sp. zn. 1 TdoV 3/2018).

K výhrade obvineného, podľa ktorého mal byť jeho návrh podľa § 23 ods. 1 Tr. por. (ktorého argumentačným podkladom bola námietka zaujatosti voči sudcovi JUDr. Kaňovi a všetkým ostatným sudcom krajského súdu) vybavený senátom a nie len jeho predsedom, najvyšší súd znova pripomína, že dôsledkom oneskorene vznesenej (alebo z iného dôvodu právne imperfektnej) námietky zaujatosti je, že sa o nej nekoná, t. j. vecne sa vôbec nepreskúmava, nerozhoduje sa o nej. Keďže § 2 ods. 16 Tr. por. obmedzuje oprávnenia predsedu senátu len na prípady rozhodovania (v prípadoch, kde to zákon výslovne ustanovuje), oneskorene vznesenú námietku podľa § 253 ods. 1, ods. 3 Tr. por. „vybavuje“ (v zápisnici / v odôvodnení rozhodnutia, príp. osobitným prípisom) (nie rozhoduje) len predseda senátu. Ani z uznesenia najvyššieho súdu z 3. marca 2016, sp. zn. 6 Tost 5/2016, nevyplýva, že by oneskorene podaná námietka zaujatosti mal „vybaviť“ senát, naopak, v predmetnom prípade len sťažnostný súd bez ďalšieho zrušil (senátne) rozhodnutie súdu prvého stupňa o nevyvážení jeho člena, keďže - ako vysvetlil, vznesená námietka sa týkala len jeho procesného postupu, a tak sa o nej vôbec nemalo konať.

K ostatnému argumentu obvineného, podľa ktorého je sudca vylúčený už vtedy, ak je splnený jeden z

dôvodov podľa § 31 ods. 1 Tr. por., a tak podanie námietky zaujatosti nie je ani podmienkou, ani dôvodom pre jeho vylúčenie, najvyšší súd upriamuje pozornosť na § 371 ods. 4 Tr. por., ktorý (v prípade dovolaní podaných stranou konania) limituje použitie dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. a) až a g) Tr. por. na námietku uplatnenú najneskôr v odvolacom konaní. Účelom predmetného ustanovenia je, aby neboli až v mimoriadnom opravnom (dovolacom) konaní namietané nedostatky, ktoré bolo možné odstrániť už v konaní riadnom (na súde prvého alebo druhého stupňa) (mutatis mutandis rozsudok najvyššieho súdu z 18. decembra 2019, sp. zn. 2 Tdo 18/2019). Ak, ale obvinený E. námietku zaujatosti voči predsedovi odvolacieho senátu síce formálne vzniesol, ale - ako bolo vysvetlené vyššie, učiniť tak oneskorene, ktorá skutočnosť odvolaciemu senátu v zmysle § 32 ods. 6 Tr. por. bránila ju vecne preskúmať (a teda takto prípadne ním vytykaný nedostatok aj odstrániť), potom sa nemôže domáhať jej prieskumu v neskoršom dovolacom konaní.

Ustanovenie § 371 ods. 4 Tr. por. je treba na účely dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. e) Tr. por. vyložiť v kontexte § 31 ods. 5 Tr. por. v spojení s § 32 ods. 6 Tr. por. tak, že ak námietku zaujatosti procesná strana nevzniesla bez meškania, z ktorého dôvodu o nej súd nemohol konať a rozhodnúť podľa § 32 ods. 3 Tr. por., potom ju nemožno použiť ani v dovolacom konaní, keďže tam (v námietke) popísané okolnosti jej boli známe už v pôvodnom konaní a nenamietala ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom (k tomu viď aj R 15/2017, R 25/2011). Rozhodnutie vydané vylúčeným sudcom / členom senátu v konaní, ktorému nepredchádzala námietka zaujatosti podľa § 31 ods. 5 Tr. por. ani oznámenie podľa § 32 ods. 1 Tr. por., možno napraviť len cestou dovolania ministra spravodlivosti Slovenskej republiky podaného na podklade podnetu oprávnenej osoby podľa § 369 ods. 1 Tr. por. Na tom nič nezmení ani tá (eventuálne existujúca) okolnosť, že konajúci sudca pochybil, keď sám zaujatost' podľa § 32 ods. 1 Tr. por. neoznámil, nakoľko toto pochybenie by mohlo viesť k vyvodu disciplinárnej zodpovednosti podľa § 30 a nasl. zákona č. 385/2000 Z. z., nie však k vytvoreniu právomoci dovolacieho súdu preskúmať námietku dovolateľa, ktorú v dôsledku svojej pasivity v riadnom konaní procesne relevantným spôsobom neuplatnil.

Podstatou vznesenej námietky (či údajná verbálna potýčka medzi sudcom a obvineným) sa preto najvyšší súd nemohol zaoberať, keďže ju obvinený E. najneskôr pred odvolacím súdom nevzniesol. Vo všeobecnosti, ale súd pripomína, že skutočnosti namietané stranou konania (na základe ktorých malo dôjsť k vylúčeniu konajúceho sudcu a tým prelomeniu práva podľa § 48 ods. 1 Ústavy SR) musia byť preukázané aspoň do tej miery, aby u nestranného pozorovateľa boli spôsobilé vzbudiť pochybnosti o nezaujatosti namietaného sudcu; obvinený E. ale žiadne dôkazy, ktorými by ním prezentované okolnosti preukázal, nepredniesol (pozn. ani namietaný sudca sa k tvrdeniam obvineného nevyjadril).

Na základe týchto skutočností najvyšší súd dospel k záveru, že obvinenými E. a E. uplatnené dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. e) a i) Tr. por. nie sú dané, a preto ich dovolania na neverejnom zasadnutí postupom podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietol.

Toto uznesenie bolo prijaté v pomere 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.